

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

KLASA: 024-02/24-01/13-61

URBROJ: 2170-1-02-00-24-11

Rijeka, 29. 1. 2024.

Gradonačelnik je 29. siječnja 2024. godine donio sljedeći

z a k l j u č a k

Prihvaća se informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2023. godini.

GRADONAČELNIK

Marko FILIPOVIĆ

Dostaviti:

1. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu zaštitu
i unapređenje kvalitete života, n/r Karle Mušković

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu
zaštitu i unapređenje kvalitete života

KLASA: 024-02/24-10/20

URBROJ: 2170-1-10-00-24-1

Rijeka, 24.01.2024.

GRADONAČELNIKU GRADA RIJEKE
na razmatranje i usvajanje

PREDMET: Informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom
preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne
mjere na području grada Rijeke u 2023. godini

Pročelnica

Karla Mušković

K. Mušković

Informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2023. godini

1. Zakonski propisi i osnovni podaci

Sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine" broj 79/07, 113/08, 43/09, **22/14 – RUSRH, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21**) te Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22 i 33/23), stručni nadzor nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao posebne mjere na području Grada Rijeke obavlja Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko – goranske županije.

Tijekom 2023. godine, Upravnom odjelu za zdravstvo, socijalnu zaštitu i unapređenje kvalitete života, dostavljeno je zasebno izvješće o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije i deratizacije u naseljima s nedostatnim sanitarno – higijenskim uvjetima (Rujevica, Mario Gennari i, Mihačeva Draga), a u siječnju 2023. dostavljen je i izvještaj o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao posebne mjere na području Grada Rijeke – jesenska akcija 2023 godina, s osvrtom na proljetnu akciju.

Izravno provođenje DDD mjera, Grad Rijeka je ugovorio s trgovačkim društvom Dezinfekcija d.o.o. Rijeka uz neposredan stručni nadzor Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko goranske županije.

2. Nalaz

Ovaj dio Izvješća NZZJZ PGŽ obrađuje sljedeće teme:

- Utvrđivanje vremena, načina i obuhvata izvješćivanja o provedbi jesenske akcije s osvrtom na proljetnu akciju;
- Specifikacije vrste i obuhvata obavljenih radova kao i vrste, količine i načina uporabe biocida;
- Procjena obuhvata i kvalitete provedbe DD mjera;
- Ekološke niše na području grada Rijeke (lokaliteti s evidentiranom infestacijom glodavaca; neuređena odlagališta otpada; uzgoj domaćih životinja; oštećena revizijska okna na području grada Rijeke; infestacija muhama)

Proljetna akcija deratizacije, započela je početkom veljače 2023, a jesenska početkom rujna 2023. godine.

Stručni nadzor od strane NZZJZ PGŽ uključivao je:

- pregled gradskih područja, dijelova naselja te usmeno anketiranje građana;
- evidentiranje građevinsko-tehničkih oštećenja te sanitarno-higijenskih nedostataka koji pružaju pogodne uvjete za razvoj vektora zaraznih bolesti (glodavci, žohari, muhe, komarci);
- evidentiranje neuređenih odlagališta komunalnog otpada;
- procjenu stupnja infestacije glodavcima;
- procjenu stupnja infestacije ostalim vektorima zaraznih bolesti;
- edukaciju stanovništva usmenim putem i putem edukativnih letaka;
- praćenje rada izvođača na terenu tijekom provedbe akcije sukladno zakonskim propisima, Programu i Provedbenom planu;
- procjenu obuhvata, kvalitete i učinkovitosti provedbe DDD mjera;
- evidentiranje upotrijebljenih rodenticida, insekticida i dezinficijensa te načina njihove aplikacije;
- analizu utroška biocida za provedbu DDD mjera na temelju specifikacije utroška od strane izvođača;
- praćenje pokazatelja infestacije nakon provedene akcije DDD mjera;
- računalnu obradu prikupljenih podataka i fotodokumentacije.

Svi gore navedeni podaci koji su značajni za provedbu stručnog nadzora prikupljeni su sustavno prema unaprijed utvrđenom Provedbenom planu, a prilikom svakog izvida bilježeni su uočeni propusti i utvrđene ekološke niše (područja koja pogoduju razvoju glodavaca i insekata).

Kontrola populacije komaraca nameće se kao javnozdravstvena potreba.

Prisutnost tigrastog komarca evidentirana je tj. determinacijom potvrđena na cijelom području grada Rijeke. Ne smije se zanemariti činjenica da je tigrasti komarac ostvario i vektorski potencijal tj. preko njega mogu se prenositi uzročnici zaraznih bolesti.

Suzbijanje komaraca ne treba poistovjećivati samo s provedbom adulticidnih tretmana (koji imaju mali učinak u suzbijanju komaraca), već prvenstveno s preventivnim mjerama- uklanjanjem legla komaraca i uvjeta koji pogoduju njihovom zadržavanju i larvicidnim tretmanima.

I u 2023. godini je na području grada u jednom periodu evidentirana visoka trava koja predstavlja sklonište za razne otpatke kojima se glodavci hrane. Također, trava je dobro stanište za razvoj i zadržavanje krpelji.

U izvješću NZZJZ PGŽ navedene su lokacije na kojima je prisutna infestacija glodavcima.

Provedbom mjera deratizacije i stručnim nadzorom obuhvaćene su: javno-prometne površine; gradska groblja (Zamet, CG Drenova, Gornja Drenova, Staro groblje Drenova, Trsat, Draga, Sv. Kuzam i Kozala), komunalna i kanalizacijska infrastruktura, prostori stambenih i poslovnih zgrada s pripadajućim vanjskim okolišem (podrumi, drvarnice, prostori za odlaganje otpada), neuređena odlagališta komunalnog otpada, površine s vodama stajalicama, parkovi, objekti odgojno-obrazovnih ustanova (dječji vrtići, osnovne škole) i naselja s nedostatnim sanitarno-higijenskim uvjetima (romska naselja).

3. Zaključak

Provođenje mjera preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije na području grada Rijeke provedeno je u skladu s pravilima struke (postave mamaca, primjena dopuštenih rodenticida).

Izvođač je redovito slao Operativne planove, te po odrađenoj deratizaciji slao je izvješća. Stručni nadzor je proveden sukladno Operativnim i/ili Provedbenom planu, na način da je nadzor planiran nakon provedenih mjera. Tijekom proljetne akcije bilo je odstupanja od redoslijeda provedbe po mjesnim odborima. Razlog je što je u travnju i svibnju visoka trava (rast vegetacije) pa je provedba deratizacije kao i njena kvaliteta smanjena. Iz tog je razloga bio povećan obim provedbe deratizacije u veljači i ožujku. Zbog velikog broja kišnih dana, dio jesenske akcije deratizacije prebačen je na prosinac.

Stručni nadzor proveden je u svih 17 mjesnih područja i 34 mjesna odbora.

Provedbom stručnog nadzora, kao i prethodnih godina, utvrđeno je da je sustavnost odnosno sveobuhvatnost provedbe mjera dezinfekcije i deratizacije manjkava, posebno u onim dijelovima grada Rijeke, gdje broj obiteljskih kuća prevladava u odnosu na broj stambenih višekatnica (Grpci, Pašac, Orehovica, Svilno, Draga, Brašćine - Pulac, Pehlin, Drenova, Gornja Drenova i drugi lokaliteti na području ostalih mjesnih odbora gdje prevladavaju obiteljske kuće). Provedbom mjera dezinfekcije i deratizacije uglavnom su obuhvaćene javne površine (koje se u gore navedenim dijelovima grada svode na kolnik i pločnik) i kanalizacijska infrastruktura ukoliko postoji.

Na navedenim lokalitetima izostaje sveobuhvatni pristup u provedbi DD mjera. Na rubnim dijelovima grada Rijeke pojedina domaćinstva bave se i uzgojem domaćih životinja (uglavnom peradi) čime se dodatno doprinosi stvaranju povoljnih uvjeta za razvoj i razmnožavanje vektora zaraznih bolesti (glodavaca i insekata). Na područjima gdje nema kanalizacijskog sustava obiteljske kuće imaju septičke jame, a u njihovim okućnicama često se nalaze različiti spremnici (bačve) za držanje vode za potrebe polijevanja vrta. I septičke jame i spremnici s vodom predstavljaju pogodan medij za razvoj i razmnožavanje larvi komaraca, a isti nisu obuhvaćeni larvicidnim tretmanom.

Na lokalitetima gdje je utvrđena povećana infestacija glodavcima izvođač je ponavljao mjere deratizacije. Kako se infestacija glodavcima uglavnom evidentira na vanjskim površinama, preporuka NZZJZ PGŽ je provedba deratizacije u zajedničkim prostorima drvnicama po pozivu stanara, a kao redovite tretmane uvesti provedbu deratizacije kućnih kanalskih priključaka oko kojih se problemi infestacije redovito evidentiraju.

Tijekom 2023. godine provedbom stručnog nadzora na javnim površinama utvrđeno je da postoje oštećene kanalizacijske revizije kućnih kanalskih priključaka te neadekvatne dispozicije komunalnog otpada („neuređena odlagališta“). Također, evidentirana je visoka trava koja je predstavljala otežavajuću okolnost pri provedbi mjera dezinfekcije i deratizacije, ali i prilikom provedbe stručnog nadzora.

U sklopu stručnog nadzora nad provedbom mjera dezinfekcije i deratizacije, evidentirana je visoka trava koja predstavlja otežavajuću okolnost pri provedbi mjera, ali prilikom provedbe stručnog nadzora.

Kontrola populacije komaraca je javnozdravstvena potreba. Javnozdravstveni značaj komaraca za građane Rijeke te turiste i prolaznike, očituje se u narušavanju čovjekova mira pri radu, rekreaciji ili odmoru, a ubodi izazivaju kožne promjene.

Na svaku pritužbu građana o povećanoj populaciji komaraca, djelatnici NZZJZ PGŽ izlazili su na teren kako bi utvrdili uzrok pojave i locirali legla komaraca. Prijave su uglavnom zaprimane s područja grada Rijeke gdje prevladavaju privatne kuće s okućnicama i vrtovima. Uzrok pojave komaraca na tim lokalitetima može se povezati jedino s leglima koja su nastala kao posljedica ljudske djelatnosti. Stoga da bi se postigli potrebni rezultati u suzbijanju komaraca na nekom području, uz utvrđivanje legla komaraca, provodila se edukacija stanovništva o uvjetima koji pogoduju razvoju i razmnožavanju komaraca te o mjerama koje je potrebno poduzeti za sanaciju legla komaraca. Osim usmene edukacije, u suradnji s Gradom Rijeka osmišljen je novi edukativni letak o komarcima. Početkom lipnja 2023. godine isti se u suradnji s Ri-stanom d.o.o. podijelio po kućanstvima. Ukupno je distribuirano 68.500 letaka.

Tijekom sezone pojave komaraca na području grada Rijeke, kao i prethodnih godina redovito su se provodili larvicidni tretmani dostupnih legla komaraca.

Uvidom u obuhvat provedbe larvicidnih tretmana u oborinskoj kanalizaciji uočena je njena nedostatnost. Da bi se smanjio rizik od nekontroliranog razmnožavanja komaraca potrebno je dijelove oborinske kanalizacije u kojima je evidentno zadržavanje vode, u cijelosti obuhvatiti larvicidnim tretmanima. Kako bi larvicidni tretman bili što učinkovitiji, iste je potrebno provoditi jednom mjesečno, vodeći brigu o kišnim razdobljima.

U nastavku teksta iz Izvješća o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2023. godini, posebno izdvajamo obveze izvođača, obveze Grada i preporuke za sanaciju na području grada Rijeke, koje su gotovo identične onima iz prethodnih godina.

Obveze izvođača

Zbog dobivanja uvida u postojeću situaciju na području grada Rijeke glede provedbe DDD mjera i infestacije glodavcima i insektima, a sukladno odrednicama Programa i Provedbenog plana izvođač je obavezan:

- tjedan dana prije provedbe na pojedinim dijelovima grada Rijeke, Zavodu dostaviti dio Plana provedbe preventivnih mjera dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije za područja koja se planiraju odraditi u sljedećih deset dana kako bi se uspio organizirati i uskladiti stručni nadzor s provedbom mjera;
- dva tjedna nakon proljetne/jesenske, odnosno dodatne akcije provedenih DDD mjera na javnim površinama grada Rijeke izraditi i dostaviti Zavodu Izvješće o provedenim DDD mjerama, u kojem se navodi vrijeme trajanja akcije, vrste štetnika koji su suzbijani te vrste i

količine utrošenog materijala; u navođenju utroška materijala potrebno je odvojeno prikazivati količine utrošenih biocida na javnim površinama i one koje su utrošene u zatvorenim objektima, a za koje grad Rijeka plaća provedbu;

- nekoliko dana prije početka provedbe mjera deratizacije i deratizacije (najmanje 48 sati prije) na dobro vidljivim i frekventnim javnim mjestima (oglasnim pločama, predvorjima zgrada, domova zdravlja, komunalnih poduzeća, škola i sl.) izvesti tiskanu obavijest s nazivom izvođača, mjestom i vremenom provođenja, sredstvima koja će biti upotrijebljena, mjerama zaštite i opreza, te navedenim antidotom za slučaj trovanja;
- tijekom provedbe sustavnih akcija deratizacije na javnim površinama grada Rijeke izvođač je obavezan stvoriti osnovnu bazu podataka, voditi evidenciju o stupnju infestacije štetnim glodavcima za: svaku pregledanu zgradu, javnoprometne površine, trgove, parkove te obale i otvorene vodotoke;
- po završetku proljetne i jesenske akcije deratizacije izvođač je obavezan Zavodu dostaviti ispunjene obrasce za područje grada Rijeke kako bi se isti objedinili u jedinstvenu bazu podataka; na osnovu dostavljenih podataka Zavod analizira obuhvat provedbe DDD mjera i izvješćuje Grad Rijeku te planira provedbu mjera za sljedeće razdoblje;
- tijekom larvicidnih tretmana izvođači su obavezni kontinuirano Zavodu prosljeđivati informacije kako bi Zavod po istovjetnoj bazi o žarištima ličinki komaraca pratio legla komaraca;
- izvođač je obavezan, po utvrđenoj infestaciji, dostaviti Zavodu ispunjene točno određene obrasce.

Obveze Grada - korisnika

Sukladno članku 29. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, deratizacije i deratizacije ("Narodne novine" broj 35/07, 76/12) pod "obvezatnom preventivnom deratizacijom kao općom mjerom podrazumijevaju se i sve mjere kojima se stvaraju nepovoljni uvjeti za ulaženje, zadržavanje i razmnožavanje štetnih glodavaca na površinama, u prostorima ili objektima koje su osobe korisnici obvezatnih DDD mjera dužni provoditi, a to su:

1. higijensko-tehničke mjere (pravodobno uklanjanje kućnog i ostalog organskog otpada, sakupljanje organskog otpada u zatvorenim kontejnerima, sprečavanje pristupa glodavcima do mjesta odlaganja organskog otpada),
2. građevinsko - tehničke mjere (zatvaranje svih otvora oko dovodnih i odvodnih instalacija na način da se spriječi ulaz štetnim glodavcima, zidovi moraju biti bez otvora s glatkim donjim dijelom, pravilno izvođenje i ugradnja vrata s metalnim obrubom, ugradnja zaštitnih mreža na prozore, odzračnike i ostale otvore),
3. fizikalne mjere (provedba optimalnih mikroklimatskih uvjeta, uporaba ultrazvučnih aparata na mjestima gdje je to prihvatljivo).

Samo sustavno i redovito održavanje javnih površina (čišćenje, pranje, redovito odvoženje komunalnog otpada), lokaliteta za smještaj kontejnera te saniranjem uočenih kritičnih točaka postići će se traženi rezultati u smislu smanjenja populacije glodavaca i nepoželjnih insekata ispod praga štetnosti. Smanjenjem broja vektora zaraznih bolesti posredno se smanjuje i potencijalna opasnost po zdravlje stanovnika grada kao i njegove bliže i šire okolice.

Iz gore navedenog proizlaze preporuke za sanaciju na području grada Rijeke:

- otkloniti sva neuređena (divlja) odlagališta komunalnog otpada i spriječiti pojavu novih;
- sanirati građevinsko-tehničke nedostatke u izvedbi kanalizacije (fekalne i oborinske), podna i zidna oštećenja na javnim površinama te u unutarjim dvorištima stambenih objekata u centru grada;
- osigurati dovoljan broj spremnika za otpad uz redovito odvoženje otpada na uređeno (legalno) odlagalište otpada, te osigurati redovito čišćenje i dezinfekciju spremnika; apelirati na pučanstvo u smislu odgovornog ponašanja pri odlaganju otpada (odlaganje otpada u zatvorenim vrećicama, ne direktno u rasutom obliku, zatvaranje spremnika);

- pokušati umanjiti broj potencijalnih legla komaraca na način da se pučanstvo upozori:
 - da vodu namijenjenu polijevanju vrtova moraju držati u zatvorenim spremnicima, te da istu ne smiju zadržavati dulje od deset dana,
 - da u okoliš ne odlažu stvari i predmete u kojima može doći do zadržavanja vode (gume, kade, limenke i sl.)
 - da se barke na vezu redovito prazne ili da se onemogućiti zadržavanje vode u istima (stavljanjem cerade, na suhom vezu držati ih preokrenute i sl.);
- sukladno Odluci o komunalnom redu ("Službene novine Grada Rijeke" broj 4/19 i 21/19) drva za ogrjev smiju se samo privremeno odlagati na javnoj površini. Sukladno članku 29. Odluke o komunalnom redu javnu zelenu površinu mora se održavati. Sukladno članku 30. Odluke o komunalnom redu nije dozvoljeno držati životinje kopitare (konji, magarci, mule i mazge), papkare (goveda, ovce, koze i svinje) i perad (kokoši, pure, guske, patke i dr. domaća perad i pernata divljač; spriječiti držanje i hranjenje kućnih ljubimaca (mačaka) u okolišu stambenih zgrada, odnosno na javnim površinama.

Stanje infestacije vektorima zaraznih bolesti na području grada Rijeke je i dalje zadovoljavajuće, ali moglo bi biti i bolje. Uočene su znatne razlike u stanju infestacije i uvjetima za zadržavanje vektora na pojedinim gradskim mikrolokacijama. Stoga je važna, ne samo sustavna provedba deratizacije i dezinsekcije, nego i pravovremeno uočavanje i uklanjanja komunalnih nedostataka koji pogoduju razmnožavanju glodavaca i raznih insekata u neposrednom ljudskom okolišu.

Slijedom gore navedenog, Gradonačelniku Grada Rijeke predlaže se donošenje sljedećeg

z a k l j u č k a

1. Prihvaća se informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2023. godini.